

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЛМЫКИЯ

ПРИКАЗ

«04» 02 2016 г.

№139

г. Элиста

О проведении итоговой аттестации по образовательным программам основного общего и среднего общего образования по предметам региональной компетенции «калмыцкий язык» и «калмыцкая литература»

В соответствии с частью 13 статьи 59 Федерального закона от 29 декабря 2012 г. № 273-ФЗ «Об образовании в Российской Федерации» и подпунктом 2.1.11 Положения о Министерстве образования и науки Республики Калмыкия, утвержденного Постановлением Правительства Республики Калмыкия от 16 декабря 2013 г. № 570 , приказываю:

1. Утвердить:

экзаменационные материалы для проведения итоговой аттестации по образовательным программам среднего общего образования по предметам региональной компетенции «калмыцкий язык» и «калмыцкая литература» (далее – итоговая аттестация) согласно приложению;

расписание проведения итоговой аттестации:

17 мая 2016 года

9 класс – калмыцкий язык (обязательный)

18 мая 2016 года

9 класс – калмыцкий язык (резервный день)

19 мая 2016 года

11 класс – калмыцкая литература (обязательный);

20 мая 2016 года

11 класс – калмыцкий язык (по выбору);

23 мая 2016 года

11 класс – калмыцкая литература (резервный день).

2. Провести итоговую аттестацию с использованием открытых билетов для обучающихся, освоивших образовательные программы среднего общего образования по предметам региональной компетенции «калмыцкий язык» и «калмыцкая литература» .

3. Отделу науки и развития регионального образования (Убушиева З.П.):
обеспечить организацию проведения итоговой аттестации;
подготовить аналитическую справку по результатам проведения итоговой аттестаций в срок до 15 июня 2016 г.

4. Руководителям муниципальных органов управления образованием в районах г. Элиста:

организовать проведение итоговой аттестации согласно пункту 1 настоящего приказа;

осуществить надлежащий контроль за подготовкой образовательных организаций к проведению итоговой аттестации;

представить отчет о проведении итоговой аттестации в отдел науки и развития регионального образования в срок до 30 мая 2016 года.

5. Руководителям образовательных организаций:

5.1. организовать проведение итоговой аттестации;

5.2. провести информационно-разъяснительную работу с участниками итоговой аттестации, их родителями (законными представителями) по вопросам проведения итоговой аттестации;

5.3. обеспечить в образовательных организациях в дни проведения итоговой аттестации:

проверку образовательных организаций на предмет выявления взрывчатых веществ и взрывных устройств;

охрану, строгое соблюдение пропускного режима и режима информационной безопасности при проведении итоговой аттестации;

организацию медицинского обслуживания.

6. Контроль за исполнением данного приказа оставляю за собой.

Министр образования
и науки Республики Калмыкия

Н.Г. Манцаев

Убуминец З.Н/

Утверждено приказом
Минобрнауки РК
от 04.04.16 № 163

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
1 - вариант

- I. Дурна төр Эрнжэнэ Константинэ үүдэлтд (улгүрээр батлх).
- II. Күүндвр тогталын. Төр: “Нуура Владимир – Хальмг улсин шүлгч.”
- III. 5-7 нувц чеежэр келж өгти. Өвөрцинь йилж келти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
2 - вариант

- I. Бадмин Алексейин “Алтн шорад даргддго” романа седв, агуулж, дүрмүдин өвөрц.
- II. Күүндвр тогталын. Төр: “Инжин Лиц – билгтэ шүлгч”.
- III. Баатрлг туульсин өвөрц. Нег тууль ахрап келти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
3 – вариант

- I. Эрнжэнэ Константинэ “Элстин уласнд” гидг поэмин учр-утхинь, һол дүрийн ухантоолвринь.
- II. Күүндвр тогталын. Төр: “Буджала Егор – Хальмг улсин шүлгч”.
- III. Хальмг улсин дуд – жирхлийн түшг. 2-3 дууна үгинь чеежэр келх.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
4 - вариант

- I. Жимбин Андрейин шүлглэнэ төрмүд. Нег шүлг шалхти.
- II. Күүндвр тогталын. Төр: “Көглтин Даван үүдэлтд хальмг улсин туувриг бурушажах шүлгүд”.
- III. Сидтэ туульсин өвөрц. Нег тууль ахрап келти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
5- вариант

- I. Балакаң Алексейин шүлглэнэ төрмүд. Нег шүлг шалхти.
- II. Күүндвр тогталын. Төр: “Хальмг келнэ туск шүлгүд”.
- III. 3-5 йөрэл чеежэр келж өгти. Келнэ өвөрцинь йилхти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
6 - вариант

- I. Хальмг улсин зовлын Инжин Лижин “Харалта өдрмүд” гидг түүкд.
- II. Күүндвр тогталын. Төр: “Сиврүр туулхсна төр Бадмин Алексейин үүдэлтд”.
- III. Нег шүлг чеежэр келэд, төринь, сурхмжинь келж өгти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
7 – вариант

- I. Төрскнэ төр Буджала Егорийн шүлглэнд.

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Өөрд-хальмгин кезәңк утх-зокъял”.

III. Домгуд. Нег домг ахрап келтн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
8 - вариант**

I. Күүкд күүнэ чинр Балакан Алексейин үүдәлтд (нег үүдәврәр батлх).

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Балакан Алексейин хальмг утх-зокъялд орулсан тәвц”.

III. 15-ас үлү тәэлвртә тууль келж өгтн. Күүнэ төлжлүнд (развитие) орулжакх чинринь йилгитн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
9 – вариант**

I. Жимбин Андрейин түүкләнэ төрмүд (нег үүдәврәр батлх).

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Эрнжәнә Константин – Хальмг улсин амн урн үгин зөөрийн хадылач”.

III. Бәэцин туульсин өвәрц. Нег тууль ахрап келтн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
10 - вариант**

I. Инжин Ликин шүлгләнэ төрмүд. Нег шулг шалгитн.

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Төрскән харсгч Алдр дәэнэ төр Жимбин Андрейин үүдәлтд”.

III. 20-әс үлү үлгүр чеежәр келж өгтн. 1-2 үлгүрин сурһмжины цээлгитн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
11 - вариант**

I. Дурна төр Буджала Егорин шүлгләнд.

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Дәэнэ туск үүдәврмүд”.

III. 5-7 нурвантс чеежәр келж өгтн. Өвәрцинь йилж келтн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
12 - вариант**

I. Шагшавдын төр Бембин Тимофейин тежгүдт.

II. Күүндвр тогталын. Төр: «Чини дурта шүлг».

III. Хальмг улсин дуд – жирһлини түшг. 2-3 дууна үгинь чеежәр келх.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
13 – вариант**

I. Хальмг теегин дүр Бадмин Серәтрин үүдәлтд.

II. Күүндвр тогталын. Төр: «Эңкүр улсин дүрмүд утх-зокъялд».

III. Бәэцин туульсин өвәрц. Нег тууль ахрап келтн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
14 – вариант**

I. Төрскән төр Буджала Егорин шүлгләнд.

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Хальмг улсин алдр үрдүдин дүрмүд”.

III. Сидтә туульсын өвөрц. Нег тууль ахрап келти.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
15 – вариант**

I. Бембин Тимофейин шүлгләнэ төрмүд. Нег шүлг шалытн.

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Хальмг утх-зокъялын дурта үүдэвр”.

III. Баатрлг туульсын өвөрц. Нег тууль ахрап келти.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
16 – вариант**

I. Багшин дүр Нуура Владимирин шүлгләнд.

II. Күүндвр тогталын. Төр: «Хальмг улсин тууж утх-зокъялд».

III. Нег шүлг чеежэр келэд; төринь, сурхмжинь заатн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
17- вариант**

I. Бичкдүдин төр Шугран Вераан үүдэлтд. Нег шүлг шалытн.

II. Күүндвр тогталын. Төр: “Хальмг утх-зокъял мини жирхлд”.

III. 3-5 йөрэл чеежэр келж өгти. Келнэ өвэрцинь йилгитн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
18 – вариант**

I. Эльдшэ Эрднин “Зая-Пандит, эс гиж Өдстэ Ном” поэмисин седв, үүл-йовдлыг шинжлтн.

II. Күүндвр тогталын. Төр: «Хальмг Таңччин частрин түүрвэчир».

III. Домгуд. Нег домг ахрап келти.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
19 – вариант**

I. Нуура Владимирин шүлгләнэ һоллгч төрмүд. Нег шүлг шалытн.

II. Күүндвр тогталын. Төр: «Амн урн билгин зөөр утх-зокъялд».

III. 20-эс үлүү үлгүр чеежэр келж өгти. 1-2 үлгүрин сурхмжинь цээлгитн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
20 – вариант**

I. Элст балысна дур Шугран Веран шүлгләнд.

II. Күүндвр тогталын. Төр: «Дурта бичэч».

III. 15-ас үлүү тээлвртэ тууль келж өгти. Күүнэ төлжлүнд (развитие) оруулжах чинринь йилгитн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класс. Хальмг утх-зокъял
21 – вариант**

I. Эльдшэ Эрднин шүлгләнэ төрмүд. Нег шүлг шалытн.

II. Күүндвр тогталһн. Төр: “Хальмг теегин дүр утх-зокъялд”.

III. 5-7 һурвнц чеекәр келж өгти. Өвөрцинь йилһж келти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял

22 – вариант

I. Балга Санжин “Күүкнэ әрүн нерн” түүкин седв, үүл-йовдл, һол дүрмүдинь шинжлх.

II. Күүндвр тогталһн. Төр: «Утх-зокъялд хальмг улсин авъяс-заңшал олзллін».

IV. Хальмг улсин дуд – жирһлин түшг. 2-3 дууна үгинь чеекәр келх.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял

23 – вариант

I. Көглтин Даван “Ухана буцлт” поэмийн агуулһ, седв, дүрмүдин онциг шалһтн.

II. Күүндвр тогталһн. Төр: «Мини дурта дүр хальмг утх-зокъялд».

III. Баатрлг туульсин өвөрц. Нег тууль ахрап келти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял

24 – вариант

I. Бадмин Алексей – билгтэ түүкләч.

II. Күүндвр тогталһн. Төр: «Орс келәр бичдг шүлгчнр».

III. Сидтэ туульсин өвөрц. Нег тууль ахрап келти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс. Хальмг утх-зокъял

25 – вариант

I. Төрскэн харсгч Алдр дээнэ төр Инжин Лижин үүдэлтд (нег үүдэврээр батлх).

II. Күүндвр тогталһн. Төр: «Хальмг утх-зокъялын янzs (жанр)».

III. Бэрэчин туульсин өвөрц. Нег тууль ахрап келти.

2016 жилин туула сар

11-гч класс хальмг утх-зокъялын шүүврин даалһврмуд

(өршэнгү журм)

1 - вариант

I. Бадмин Алексей. Жирһлин болн билгин хаалһнь.

II. “Энкр багшм” гидг төрөр келвр тогталһн.

2016 жилин туула сар

11-гч класс хальмг утх-зокъялын шүүврин даалһврмуд

(өршэнгү журм)

2 - вариант

I. Көглтин Дава. Жирһлин болн билгин хаалһнь.

II. “Зул – хальмг улсин нас авдг өдр” гидг төрөр келвр тогталһн.

2016 жилин туула сар

11-гч класс хальмг утх-зокъялын шүүврин даалһврмуд

(өршэнгү журм)

3 – вариант

I. Бембин Тимофей. Жирһлин болн билгин хаалһнь.

II. “Үвлин амрлһн” гидг төрөр келвр тогталһн.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класст хальмг утх-зокъялын шүүврин даалһврмуд
(өршәңгү журм)**

4- вариант

I. Жимбин Андрей. Жирһлини болн билгин хаалһын.

II. “Мини унг- тохм” гидг төрөр келвр тогталһын.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класст хальмг утх-зокъялын шүүврин даалһврмуд
(өршәңгү журм)**

5- вариант

I. Балакан Алексей. Жирһлини болн билгин хаалһын.

II. “Эк аһу ик чинртэ нерн” гидг төрөр келвр тогталһын.

2016 жылдан туула сар

**11-гч класст хальмг келиә шүүврин даалһврмуд
(эврә дураг)
1- вариант**

I. Шалһлтын қөдлмш (амн үгәр).

1. Текстиг айслулжүүштн.

2. Умисен тасрхад нер өгәд, һол уханинь ахрап келсің өгтн.

Бичкәсн авн эк-эцкдән дөң болад дассы Тамара ода эцкининь ормд сән хөөч болв. Күүкн Тамара - эврәнинь дамшлтта қөдлмшәрн төрсн республикдән нертә хөөч. Эн хөөч-күүкиг совхозин күч-көлсчир, элгн-саднь, үүрмүдн - цуһар күндлнә, тевчинә. Күүкнә экнү - теглг нурһта, тиньгр чирәтә күүкд күн. Ода ачиrottан, зеенрән эңкүлжәх. эзжин седкл байрар дүүрн. Тамара ах-дүүһөрн йисн: Ваня, Нина, Аня, Галя, Араша, Санж, Баатр, Кеемә.

Көдлмшч Тамара эдл-ахун техникиг йир сән меднә. Трактор, автомобиль залж чадна. Тракторт қөдлж йовхдан күүкнә эс кесн қөдлмш уга: һазр хаһлев, тәрә тәрв, урһц хурав, олна малд хот белдв. Эдл-ахудан механизатор қөдлснди, күч-көлснә сән ашмуд бәрснди Тамара олн-зүсн медаляр, темдгәр ачлгдла.

Ода баһ наста Тамара Дмитриевна ах хөөчин қөдлмш дааж авв. Хальмг республикин. делегацд хөөч Тамара кесг орн-нуттгт одв: Монһл республикд, Чехословакд болн наң чигн.

III. “”Жанһр” болн жанһрчир” гидг төрөр багш болн сурһульчин хоорнда күүндвр тогтатын (амн үгәр).

III. Хальмг келэр радио(теле)зәңгллі (информация) тогтаж амн үгәр келти (амн үгәр).

2016 жылдан туула сар

**11-гч класст хальмг келиә шүүврин даалһврмуд
(эврә дураг)
2 - вариант**

I. Шалһлтын қөдлмш (амн үгәр).

1. Текстиг айслулжүүштн.

2. Умисен тасрхад нер өгәд, һол уханинь ахрап келж өгтн.

Мана өрк-бүл элгн-садарн өнр. Нанд эк, эцк бээнэ, deerэн хойр ахтав, доран хойр дүүтэв. Экин талас ээж-аав бээнэ, наһцх, наһц эгч бас бээнэ. Теднэ үрдүднь нанд бөлнр. Эцкин талас авh, haha бээнэ, аав-ээж хойр бас бээнэ.

Мини эк-эцк хоюрн тосхачир, аавнр-ээжир ода амрлннд бээцхэнэ. Хойр ахм школан төгсэчкэд, ик сургуульд дасчана. Би хойр дүүтэхэн школд сурчанав. Авh, haha хойр бас көдлжэнэ. Авһм - эмчэр, haham – багшар. Эди бас өрк-бултэ. Авһин гергн маднд – авh бергн. Hahan залу – күргн ах. Үрдүднь маднд – үйнр.

Байрин өдрмүдиг мадн цуһар хамдан давулинивидн. Ик бичкн уга цуглрхла, гер дүүрч одна, эндэн инэдн-шууган болна.

Келхд, мана өрк-бүлд хол болн өөрхн төрлмүд дала бээнэ. Садта күн жирһдг, салата модн бүчрлдг гиж келгдсн үг бээдг. Хуучн үгд худл уга.

II. “Очра Номт” гидг төрөр ээж боли зе күүкнэ хоорнд күүндвр тогтатн (ами үгэр).

III. Хальмг келэр радио(теле)зэнгллх (информация) тогтаж ами үгэр келтн (ами үгэр).

2016 жилин туула сар

11-гч класст хальмг келиә шүүврин даалһврмул

(эврэ дураг)

3 - вариант

I. Шалылтын өдлмш (ами үгэр).

1. Текстиг айслулж умштн.

2. Умшсн тасрхад нер өгэд, һол ухаанинь ахрап келэц өгтн.

Дээнэ ветеранмудыг балсна уульнцд үзх болһнд медж, танъж йовсн, хамхона бээсн өмтн сангдна. Теднэ негнь Петр Менклевич Иванов Көтчиң районд Һоожур селэнд 1923 жилд төрсмн. Байн элгндэн ялч болж йовсн угатя көвүн школд сурад, Абганеровск дундын школын 7 классин сургууль төгсэв.

Тер цагт Көтчиң нутга Авһира МТС деер трактористирин курс секгдв. Эдл-ахуст элвгэр техник иржэх цаг билэ, тсгэд трактор залж чадц мэрлтэ өмтн кергтэ бээсмн. Курст сурчах өмтнэс хамгин баһ настань Пүрвэ болдмн. Дала цаг давсн уга, трактор залх зөв өгчэх цаасан авад, герүрн хэрж ирэд, күч-көлснэ хаалжан эн эклв.

Боль энүнэ күслин төвкнүн жирһлин дэн эвдв. Гитлеровцирин өршэнгү, аврлт уга дэврлнц цуг өмтнэ ни амрг жирһлиг тарав. Төрскэн хортнас харсх цаг ирв.

II. «Хальмг Таңччин алдр үри» гидг төрөр хойр сургуульчин хоорнд күүндвр тогтатн (ами үгэр).

III. Хальмг келэр радио(теле)зэнгллх (информация) тогтаж ами үгэр келтн (ами үгэр).

2016 жилин туула сар

11-гч класст хальмг келиә шүүврин даалһврмул

(эврэ дураг)

4 - вариант

I. Шалылтын өдлмш (ами үгэр).

1. Текстиг айслулж умштн.

2. Умшсн тасрхад нер өгэд, һол ухаанинь ахрап келж өгтн.

Темэн жил янад уга болсмби? Эн сурварт хэргү өгхин кергт, кезэнк нег хуучн түүль тодлх зөвтэвидн.

Жилмүйт ангудын нер өгхин төлэ Бурхн цуг ангудыг цуглулна. Теднэс оратж ирснэ хулхи темэн хойр болна. Жилмүдиг төгөхөд өгчкснэ хөөн негхн жил үлднэ, оратж ирсн хулхи темэн хойрас кенднь жил күртхмн гиҳэд, зүтклдэн болна. Тийгхлэ Бурхн зэрлг һархна: “Кен эн хойрас түрүн болж манхдур һарх шар нариг үзх, тернь эврэ жилтэ болхмн”. “Би түрүн болж үзхв, - гиҳэд темэн санна, - юнгад гихлэ би ик, өндрлм. Хулхи болхла, бички”. Болв альк үзгэс нарн һархинь темэн медхш.

Манхдур өрун нарн һардг кемдэн дорд үзгэс босхла, терүг хулхи түрүн болж үзнэ, юнгад гихлэ хулхи темэнэ бөк deer суунаад авчкдг болна. Темэн альдас нарн һарчахинь үзхэр седэд, толханаан нааран-цааран эргүлэд бээтл, хулхи түрүлдг болна. Тегэд ик болн өндр темэн жил уга үлднэ.

II. «Хавр - цугтадны байр» гидг төрөр хойр үүрин хоорид күүндвр тогтатн (ами үгэр).

III. Хальмг келэр радио(теле)зэнгллх (информация) тогтаж ами үгэр келти (ами үгэр).

2016 жилин туула сар

11-гч класст хальмг келинэ шүүврин даалһврмуд

(эврэ дураг)

5 - вариант

I. Шалһлтын көдлмш (ами үгэр).

1. Текстиг айслулж умштн.
2. Умшсн тасрхад нер өгэд, һол ухаанин ахрап келж өгти.

Хавр ирнэ. Торлас жинисн дуунаан тенгрт дуулна. Теегт хаврин түрүн цеңгүд һарна. Эдниг өмтн шар хонх гинэ. Дарунь улан, шар, цаан, ценкэр болн наань чигн өнгтэ бамб цеңгүд урхна. Болв сүл жилмүйт бамб цеңгүд теегт хая-хая үзгднэ. Эдниг күн таслад уга кежэнэ. Цөөкнүү жилэс тас үзгддгэн уурх гиж сангдана, тернь һундлта.

Урдны элстикн Дивное селэ ордг хаалгд “двадцатка” гиж нерэддг һазрур хаврт одж амрдг билэ. Тег йир сээхн болдмн. Шар, улан, цаан, оошк бамб цеңгүд сээхн намчта кевс мет теегиг кеерүлдмн. Бамб цеңгүд то-томж уга бээсмн.

1994 жилин хаврар Приютна района һардвр иим тогтавр батлж авсмн – цеңгүд таслсан күн ялла хархмн. Зэрм райодар бас тиим тогтаврмуд батлгдла.

Сүл жилмүйт мана Таңһчд жил болн “Бамб цеңгин частр” гидг байр болна. Цуг таңһчд бамб цеңгүд бичэ таслгдтх! Дорас өсч йовх үйнр байр-бахмж кетхэ гиж, теегин кеерүл бамб цеңгүдиг хаджлхмн.

II. «Эк аху ик чинртэ нерн» гидг төрөр аав боли ачин хоорид күүндвр тогтатн (ами үгэр).

III. Хальмг келэр радио(теле)зэнгллх (информация) тогтаж ами үгэр келти (ами үгэр).

2016 жилин туула сар